

Η ΕΛΛΑΔΑ, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στο κείμενο του Jewish Institute for National Security of America, θα πρέπει όσο το δυνατόν πιο σύντομα να παραλάβει τα εκσυγχρονισμένα F-16

«**ΟΙ ΗΠΑ** θα πρέπει να αναπτύξουν σχέδια έκτακτης ανάγκης για την αναδιάταξη των δυνάμεών τους από την Τουρκία στην Ελλάδα», γράφουν οι συντάκτες

ΤΟ ΘΕΜΑ

ΑΟΖ και με το Ισραήλ θέλει η Τουρκία!

Του **ΘΑΝΑΣΗ Κ. ΤΣΙΤΣΑ**
Αναπόκριση, Νέα Υόρκη

■ **ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ** της Τουρκίας με το Ισραήλ, με μια συμφωνία οριοθέτησης των θαλάσσιων οδών, αντίστοιχη με εκείνη που υπέγραψε η Αγκυρα με την προσωρινή κυβέρνηση της Τρίπολης, εισηγήθηκε στον **Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν** ο «εγκέφαλος» του τουρκολιβυκού μνημονίου, αντιναύαρχος **Σιχάτ Γιαγσί**.

Στην αποκάλυψη προχώρησε ο **Σινάν Ουλγκέν**, επικεφαλής του κέντρου μελετών EDAM, με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Στη σχετική ανάρτησή του καταγράφεται ότι «τα τελευταία χρόνια, μια αποτυχημένη περιφερειακή πολιτική από την πλευρά της Αγκυρας, σε συνάρτηση με την άνευ όρων στήριξη της μουσουλμανικής αδελφότητας, οδήγησε σε αποξένωση της Τουρκίας από την Αίγυπτο και το Ισραήλ. Ως αποτέλεσμα, η Τουρκία βρίσκεται αντιμέτωπη με μια συμμαχία κρατών της περιοχής που είναι αποφασισμένα να εκμεταλλευτούν τον φυσικό πλούτο της ανατολικής Μεσογείου, σε βάρος των συμφερόντων της Τουρκίας. Για τον Ερντογάν, η συμφωνία με τη Λιβύη είναι μια φόρμουλα για να σπάσει η απομόνωση της Τουρκίας και να κερδίσει στήριξη προς όφελός της στο τι η ίδια θεωρεί ως δικαιότερη κατανομή των υπερπόντιων ενεργειακών αποθεμάτων στην ανατολική Μεσόγειο».

Τι προτείνει στον Ταγίπ Ερντογάν ο «εγκέφαλος» του τουρκολιβυκού μνημονίου, αντιναύαρχος Σιχάτ Γιαγσί

Ο πρωταγωνιστής αυτής της πολιτικής είναι ο αντιναύαρχος και αρχηγός του τουρκολικού Ναυτικού, **Σιχάτ Γιαγσί**. «Χωρίς τον ρεαλισμό και το θάρρος του Προέδρου Ερντογάν, αυτό θα είχε παραμείνει ένα ακαδημαϊκό χαρτί στο ράφι μιας βιβλιοθήκης», δήλωσε σχετικά ο Σ. Γιαγσί για το τουρκολιβυκό μνημόνιο. Ο θαυμασμός είναι αμοιβαίος. Σε ομιλία του στα εγκαίνια του ρωσοτουρκικού αγωγού TurkStream, ο Ερντογάν εξήρε το όνομα του Γιαγσί.

Τώρα που η συμφωνία της Λιβύης έχει ολοκληρωθεί, ο Σ. Γιαγσί λέει ότι υπάρχει ακόμα μία κίνηση που πρέπει να κάνει οπωσδήποτε η Τουρκία: «Υπάρχει ένα πολύ σημαντικό βήμα που πρέπει να κάνουμε τώρα. Θα πρέπει να υπογράψουμε με το Ισραήλ, το συντομότερο δυνατό, την ίδια συμφωνία όσον αφορά την ΑΟΖ που υπογράψαμε με τη Λιβύη. Αυ-

τό το βήμα θα πρέπει οπωσδήποτε να γίνει».

Κάποιοι μπορεί να μπου στον πειρασμό να εκτιμήσουν ως υπερβολή μια τέτοια κίνηση για δύο κράτη τα οποία ήταν στρατηγικοί εταίροι από το 1990. Ομως, την τελευταία δεκαετία, από την εποχή του αιματηρού επεισοδίου στο πλοίο «Mavi Marmara» (σ.σ.: στις 31 Μαΐου 2010, οι ισραηλινές ειδικές δυνάμεις πραγματοποίησαν επιδρομή στη νηοπομπή που επιχειρήσε να σπάσει τον αποκλεισμό της Γάζας), οι σχέσεις τους επιδεινώθηκαν και, μάλιστα, Τουρκία και Ισραήλ δεν έχουν ανταλλάξει πρεσβευτές από τον Μάιο του 2017.

Σύμφωνα, όμως, με τους Τούρκους αναλυτές, υπάρχουν λεπτές ενδείξεις ότι αυτό μπορεί να μην είναι ολόκληρη η εικόνα. Σε πρόσφατη ομιλία του, ο Ερντογάν απείλησε ότι «κανένα σχέδιο στη Μεσόγειο χω-

ρίς την Τουρκία δεν θα μπορούσε να επιβιώσει οικονομικά, νομικά ή διπλωματικά». Ωστόσο, δήλωσε ότι η Τουρκία είναι πρόθυμη να διαπραγματευτεί με οποιοδήποτε κράτος, εκτός από την Κύπρο, με την οποία δεν έχει διπλωματικές σχέσεις. Με τη φράση «οποιαδήποτε χώρα εκτός από την Κύπρο» υπογράμμισε ότι το Ισραήλ είναι αποδεκτό. Ένα τέτοιο εγχείρημα είναι αδύναμο τεχνικά και νομικά. Αν η Τουρκία και το Ισραήλ αποφασίσουν να οριοθετήσουν τα θαλάσσια σύνορά τους, αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια θαλάσσια ζώνη στα νότια της Κύπρου την οποία η Τουρκία ισχυρίζεται ως δική της. Μια τέτοια συμφωνία δεν είναι αδύνατη, καθώς ούτε η Τουρκία ούτε το Ισραήλ -ούτε και οι ΗΠΑ- είναι συμβαλλόμενα μέρη στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (1982).

Ο ρόλος του EastMed

Η τουρκική πλευρά ποντάρει στην πανάκριβη οικονομική πτυχή του φιλόδοξου αγωγού EastMed, μήκους 1.900 χιλιομέτρων, που θα μεταφέρει το φυσικό αέριο της ανατολικής Μεσογείου στην Ευρώπη. Θεωρούν ότι οι Ισραηλινοί θα ήθελαν να καταστήσουν μια πιο εφικτή συμφωνία μεταφοράς φυσικού αερίου με την Τουρκία, χωρίς να χρειάζεται μια αλλαγή στην πολιτική ηγεσία και στις δύο χώρες. Παρά την απουσία πρεσβευτών στην Αγκυρα και στο Τελ Αβίβ, το υφιστάμενο δίκτυο διπλωματικών δεσμών θα μπορούσε να ενισχυθεί, σύμφωνα με τα λόγια Τούρκου διπλωμάτη, «για μια πιο αντικειμενική, πιο ανεξάρτητη, ειλικρινή και αμοιβαία κερδοφόρα συμφωνία που θα σέβεται πλήρως τα κυριαρχικά δικαιώματα των δύο χωρών».

Όσον αφορά το Ισραήλ, δημοσίως αντιτίθεται στη συμφωνία μεταξύ Τουρκίας και Λιβύης, όμως παρασκηνιακά διατηρεί τις επιφυλάξεις του για την οικονομική βιωσιμότητα του αγωγού EastMed. Ο υπουργός Εξωτερικών του Ισραήλ, **Ισραήλ Κατς**, έχει δηλώσει σχετικά για την τουρκολιβυκή συμφωνία: «Αυτή είναι η επίσημη θέση του Ισραήλ. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι θα στείλουμε πολεμικά πλοία για να αντιπαραθεθούμε με την Τουρκία...».

Οι κινήσεις της Τουρκίας, αλλά και η γενικότερη διαμάχη για την επιρροή στην περιοχή, είναι το αποτέλεσμα του κενού ισχύος που έχει αφήσει η απομάκρυνση των ΗΠΑ από τη Μέση Ανατολή και την Αφρική. Αυτό δίνει την ευκαιρία στον Ερντογάν να ανακτίσει την επιρροή του στη Μεσόγειο, επιδιώκοντας νέες ισχυρές συμμαχίες, όπως αρχικά έγινε με τον **Βλαντιμίρ Πούτιν**. Κατά δυτικούς διπλωμάτες, ο Τούρκος Πρόεδρος, ο οποίος δεν έχει πολλούς συμμάχους, χρειάζεται και την αποκατάσταση των σχέσεών του με το Ισραήλ.

Το σκεπτικό Ερντογάν, για όποιον σκέφτεται την τουρκική στρατηγική με ορθολογικούς όρους, καταλήγει πάντα στο ίδιο συμπέρασμα: «Κάνε συμφωνία με την πιο μεγάλη οικονομία και την πιο κυρίαρχη στρατιωτική δύναμη στην περιοχή».

το MQ-1 ή το MQ-9. Επιπλέον, οι ΗΠΑ θα πρέπει να επεκτείνουν κι άλλες μορφές διμερούς συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της Διεθνούς Στρατιωτικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (IMET). Ομως, ούτε αυτά τα θεωρούν αρκετά και προσθέτουν ότι οι ΗΠΑ θα πρέπει «να διευρύνουν τη στρατιωτική τους παρουσία σε Ελλάδα και Κύπρο».

Η πιο σημαντική πρόταση όμως γίνεται στο τέλος: «Εκτός από αυτές τις επιλογές, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής θα πρέπει επίσης να δουν την Ελλάδα και ενδεχομένως την Κύπρο ως ελκυστικές επιλογές για τη μετεγκατάσταση στρατιωτικών δυνάμεων των ΗΠΑ που αναπτύσσονται επί του παρόντος στην Τουρκία. Δεδομένης της αυξανόμενης εχθρότητας της Αγκυρας προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ελλάδα και το NATO γενικότερα -συμπεριλαμβανομένης και της περιορισμένης και αβέβαιης πρόσβασης στη βάση του Ιντσιρλίκ- οι ΗΠΑ πρέπει να εξετάσουν εναλλακτικές λύσεις. Η Ελλάδα έχει δηλώσει την προθυμία της να φιλοξενήσει τις περισσότερες ή όλες τις δυνάμεις που πιθανόν θα πρέπει να μετακινηθούν. Οι ΗΠΑ θα πρέπει να αναπτύξουν σχέδια έκτακτης ανάγκης για την αναδιάταξη των δυνάμεών τους από την Τουρκία στην Ελλάδα ή στη βρετανική αεροπορική βάση στο Ακρωτήριο της Κύπρου, εάν αυτό είναι απαραίτητο. Αυτές οι δυνάμεις περιλαμβάνουν:

- ▶ Αεροπλάνα ανεφοδιασμού, τα οποία θα μπορούσαν να μετασταθμεύσουν μόνιμα σε ελληνικές ή βρετανικές βάσεις που βρίσκονται στην Κύπρο.
- ▶ Αεροσκάφη-ιπτάμενα ραντάρ, τύπου AWACS.
- ▶ Εγκατάσταση ραντάρ πυραυλικής άμυνας TRV/2.
- ▶ Τακτικά πυρηνικά όπλα B-61. Η Ελλάδα φιλοξενούσε τέτοια όπλα μέχρι το 2001 και εξακολουθεί να διαθέτει εγκαταστάσεις με κατάλληλες διασφαλίσεις, αν και είναι αβέβαιο εάν η Αθήνα θα συμφωνούσε να τα φιλοξενήσει».